

Altres papers

FER TARD

Joaquim Coello
Enginyer (*)

Hi ha moments en què un acord és possible perquè les parts estan disposades a pactar. Aquestes circumstàncies no són mai estables, passat un temps el que era possible esdevé inviable pel canvi d'opini3n d'una part, per l'entorn que projecta una realitat diferent, perquè el que es veia com un gran avantatge ja no es percep així, perquè hi ha una alternativa millor... L'oportunitat ho és en tant que passatgera, sempre amb caducitat.

Quan el Tribunal de Defensa de la República va decretar que la llei de Contractes de Creu de la Generalitat el 1934, verdafera reforma agrària encara que progressiva i no radical, era contrària a la Constituci3n, el president Companys va cercar un mediador. Amadeu Hurtado era un advocat de prestigi i se li va fer l'encàrrec de trobar una soluci3n jurídica a un conflicte viu entre una Generalitat, d'esquerres, i un Govern Central, de dretes, que naturalment defensava el veredicte del Tribunal.

La negociaci3n no va ser ràpida, però es va trobar un acord entre l'advocat Hurtado i el president del Consell de Ministres, Sr. Samper, i el president de la República, Sr. Alcalá-Zamora. Calia derogar tres articles de la llei i substituir-los per tres de nous amb transcendència moderada perquè l'objectiu de la llei, l'accés a la terra si es donaven circumstàncies de permanència i

estabilitat del pagès com a arrendador, es mantenia.

La modificaci3n de la llei tenia un significat polític que la Generalitat i el seu president no volien «perdre», el Parlament català «havia de tenir» autoritat legislativa. Quan el mediador Hurtado va tornar a Barcelona amb la soluci3n que pensava que resolvia el problema i la va proposar al president Companys, aquest li va contestar: «Amic Hurtado, jo estic disposat a morir per Catalunya.» La resposta pràctica era, «no cal, només canviant tres articles de la llei és suficient».

El president Companys va portar la Generalitat a revoltar-se contra el Govern de la República esperant un aixecament popular que no va tenir lloc. El Govern Central va utilitzar l'exèrcit per aturar la re-

Quan la intransigència es fa present i la dignitat entra en joc, la possibilitat de l'acord s'allunya perquè no es deixa sortida

bel·lió, va dissoldre l'Autonomia i va empresonar el president de la Generalitat i el seu govern. Res tenia sentit i es va fer, per uns i altres, el que es podria qualificar de ridícul polític creant un problema que era evitable, però el fet era que l'oportunitat per l'acord havia passat; quan això passa la percepci3n de la realitat esdevé deformada, no pel nucli del conflicte, sinó per la imatge del que significa «guanyar» o «perdre». Pel president Companys era més important el fet de no cedir que les conseqüències mateixes de cedir. La seva posici3n semblava absurda. Gaziol va escriure «tot està perdut», però ho era tant? Al febrer de 1936 les eleccions generals van donar al Front d'Esquerres a Catalunya el 59% dels vots i Companys va retornar a Barcelona

com a president de la Generalitat...

•• LA REITERADA negativa del Govern Central a la celebraci3n d'un referèndum, si aquest efectivament no es fa, portarà els partits que ho impulsen a acceptar que no poden complir el que han promès a la ciutadania i, per tant, a la renúncia obligat3ria dels seus líders. O són inhabilitats pels tribunals pel fet de desobeir com ja ha passat amb l'expresident Artur Mas, les conselleres Rigau i Ortega i el diputat Homs, o han de dimitir pel fracàs polític que no complir el promès significa. S'ha fet tard i ja no és qüestió de conveniència, sinó d'intransigència.

Passa en l'àmbit familiar. El marit arriba a casa i l'esposa després de 30 anys de matrimoni li explica que no el suporta més, que no vol viure més amb ell. El marit, sorprès, pregunta per què i la resposta que rep és que vol viure sola i tranquil·la sense que ell li organitzi la vida de manera constant i sense comptar amb la seva opini3n i voluntat. El marit s'irrita, l'amenaça i li recorda que si vol viure sola viurà pitjor perquè és ell el que suporta econòmicament la família. L'esposa veu confirmades les raons de la seva decisi3n i les llàgrimes li amaren els ulls, el marit li diu «tu ara, per què plores?», «em pensava que em diries que m'estimaves...». Res farà canviar l'esposa de criteri perquè és la seva dignitat com a persona la que està en joc. Ja no veu soluci3n al conflicte. S'ha fet tard.

Els que s'oposen a la independència no han entès que la manera d'arribar a un acord no és per l'amenaça i menys encara si es pot percebre com a humiliant. Quan la intransigència es fa present i la dignitat entra en joc, la possibilitat de l'acord s'allunya perquè no es deixa sortida. Sovint les coses més senzilles són les més difícils. Com diu el pagès, «les coses és saber-les...»

(*) Article publicat el 13 de maig a «El Punt Avui».

Charlas escritas

EL FIN DEL MUNDO

Manuel Cañas

Tambien escribe novelas, aunque su ensayo actual -no de ficci3n- era intentar salvar a un Dépor aferrado a una tabla a la deriva. En la pugna por no descender, que ha evitado por los pelos [de otros...], Pepe Mel se acogió a un video. El guión nació en un pequeño pueblo flotante tailandés donde la única opci3n para disfrutar del fútbol se materializó fabricando un solado de tablas de madera en un dique flotante. Que el balón cayera repetidamente a la bahía por las exiguas dimensiones del campo, y que los jóvenes se pasaran la mayor parte del tiempo en el agua para recuperarlo, carecía de importancia. Aprenderían a competir en esa área inestable, y mejoraron su técnica hasta que llegó un nuevo desafío: Su primer torneo oficial.

El reto se convirtió en la gran ilusi3n de todo el pueblo: Panyee. Llegaron a las semifinales, jugaron bajo una lluvia pertinaz, y sus botas henchidas de barro estrujaron sus destrezas. En el descanso perdían [2-0], pero, tras descalzarse, lograron empatar. La historia prometía un final feliz, hasta que el rival logró la victoria en el último suspiro; suspiros tan en boga últimamente; incluso a Sergi Llull lo consideran «El dueño del último segundo». El Panyee acabó tercero y la derrota, al parecer de los más afectos, nunca fue tan dulce... Dicho equipo, que se edificó desde la ilusi3n, se ha transformado treinta años después en uno de los más laureados de Tailandia, y es un ejemplo a seguir para todos aquellos que renuncian a sus sueños...

Sin dinero solo caben «milagros», dijo un deportista veterano; y una especie de prodigio fue la más presunta alineaci3n favorecedora de otros planetas, que propició que el cuadro herculino se salvara del descenso. Somos porque ganamos, en caso contrario dejamos de ser... El «Daily Mirror», cuando Inglaterra cayó eliminada en la fase preliminar del Mundial de 1994, tituló, en la primera página, en caracteres apocalípticos: «El fin del mundo». Lo resumió, años después, Eduardo Galeano, pensando quizá en el aficionado fiel: «Nace en cuna de paja y choza de lata y viene al mundo abrazado a una pelota...»

L'Institut Menorquí d'Estudis, els 30 anys

RECERCA I DIVULGACI3N DE LA CULTURA A MENORCA

F. Xavier Martín Martínez
Secci3n de Llengua i Literatura

Celebrem enguany 30 anys de la singularadura de l'Institut Menorquí d'Estudis (IME), un organisme que va néixer amb un vessant clarament enciclopèdic. L'IME no queda circumscrit en un àmbit illenc, sinó que es troba enllaçat amb una amalgama d'institucions nacionals i, a més a més, col·labora amb projectes d'investigaci3n en què participen persones vinculades a l'àmbit internacional. Tota aquesta activitat interna i externa de l'IME fa que aquest organisme esdevingui, avui en dia, la pedra angular de la recerca i la difusi3n de la cultura a Menorca.

La meua incorporaci3n a l'IME tingué lloc arran d'una de les meves publicacions sobre teatre antic a Menorca. L'emprenedora filòloga Josefina Salord, actual coordinado-

ra científica d'aquest organisme autònom del CIM, em proposà com a membre numerari adscrit a la Secci3n de Llengua i Literatura, càrrec que vaig acceptar de bon grat.

Gran part del treball de la Secci3n de Llengua i Literatura té el seu punt de partida i de referència en l'aportaci3n del professor català Jordi Carbonell (1924-2016), que a partir dels anys 60 esperonà una important recerca i investigaci3n sobre la literatura i la cultura del segle XVIII i començament del XIX a la nostra illa. Així, fruit d'aquesta ingent tasca investigadora, la literatura menorquina es va incorporar de ple dins l'àmbit català gràcies al seu emblemàtic article titulat «La cultura a Menorca», publicat a la revista Serra d'Or de l'any 1964, en el qual va ampliar el que va anomenar «el període menorquí de la literatura catalana» i va oferir una visió completa al llarg de la història de la cultura a l'illa. Arran d'aquesta publicaci3n, ressorgiren les figures cabdals de Joan Ramis,

amb l'edici3n de la tragèdia Lucrècia, deutora del pensament il·lustrat, i del gramàtic i traductor Antoni Febrer. Ells, juntament amb altres autors com Antoni Roig, Josep Sanxo, Vicent Albertí, etc., formen part de l'anomenat «grup il·lustrat menorquí».

Gràcies a la meua pertinença a aquesta secci3n, he pogut participar en jornades, conferències, cursos, edici3n de llibres, etc., que m'han permès conèixer grans especialistes de les diferents branques de la llengua i literatura, i, més concretament, de la història del teatre. Darrerament he tingut el plaer de participar en un congrés internacional de teatre antic, celebrat a la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona, que m'ha fet gaudir d'unes jornades dedicades a l'estudi de les tradicions escèniques nadalengues a Europa. Les diferents jornades, cursos i publicacions sobre teatre antic en què he col·laborat m'han confirmat, una vegada més, que en aquesta illa de Menorca s'amaguen petits trossos de la dramaturgia antiga.

filòloga Josefina Salord, actual coordinado-